

Lunds universitets studentkårer

En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan

Följande är Lunds universitets studentkårers (härefter LUS eller studenterna) svar på remissen *En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan (SOU 2019:6)*. Till att börja med ser studenterna stora brister med dagens styrning och resursfördelning. Vi anser att dagens system måste förändras och välkomnar därför utredningen med många av dess förslag. I vårt remissvar har vi valt att kommentera på de delar vi anser vara mest relevanta ur ett studentperspektiv.

Inledningsvis anser studenterna att det är svårt att ta ställning till förslagen om resurstilldelningen av grundutbildning då grundproblematiken är att all utbildning är underfinansierad och urholkad. Vi anser att det är problematiskt att förslagen i utredningen inte får vara kostnadsdrivande och hade en förhoppning om att utredningen skulle föreslå att produktivitetsavdraget avskaffades.

Vidare bygger mycket av studenternas synpunkter på målet om att Lunds universitet måste sträva efter att vara ett brett lärosäte där samtliga utbildningar håller god kvalitet med god sammanflätning mellan forskning och utbildning. Vi anser att resurstilldelningssystemet ska vara utformat för att möjliggöra detta och en excellent forskning.

Utöver detta vill LUS lyfta fram den generella avsaknaden av styrning och resurstilldelning till forskarutbildningen i utredningen. LUS hade velat se att förslagen adresserade mål om forskarutbildningen samt dess utmaningar tydligare.

Kapitel 5 En långsiktig, sammanhållen och dialogbaserad styrning

Förslaget om en samlad proposition för högre utbildning och forskning tror LUS kan bidra till en ökad långsiktighet och goda planeringsförutsättningar. LUS välkomnar också de fyraåriga överenskommelserna. LUS anser att förslagen ökar universitetens förmåga att långsiktigt planera sitt utbildningsutbud och skapar bättre förutsättningar för trygga forskningsvillkor.

Lunds universitets studentkårer

De risker LUS ser med förslaget är att det skulle kunna leda till en ökad politisering av högskolan, något som förhoppningsvis kan förmildras genom en förstärkning av den fria akademins roll i Högskolelagen. LUS anser att en potential med överenskommelserna är möjligheten till särskilda satsningar som är anpassade för de enskilda lärosätenas särart och behov, likt hur Lunds universitet kan värna, utveckla och dra fördelar av sin bredd.

Kapitel 6 Utbildning och forskning

I ett fragmenterat högskolelandskap anser studenterna att det är nödvändigt att fler lärosäten samarbetar inom vissa områden. Med det sagt är studenternas tidigare erfarenheter av utbildningar över lärosätesgränserna negativa, ett exempel på detta är ämneslärarutbildningens pedagogiska moment. Därav är LUS oroliga att de gemensamma examenstillstånden kan leda till en sämre kvalitet och LUS vill även uttrycka en oro över att gemensamma examenstillstånd kan komma att ha negativa effekter på existerande utbildningar ifall inte resurserna anpassas för den nya situationen. Med det sagt är LUS dock positiva till lärosätesöverskridande forskarskolor som kan möjliggöra en större samhörighet, särskilt i miljöer med få forskarstuderande.

Kapitel 9 Resurstilldelning

Vi delar utredningens syn på att dagens ämnesbaserade ersättningsbelopp har många nackdelar. Det är ett stort hinder för lärosätena och de enskilda ämnena att utrymme inte finns för att utforska nya undervisningsmetoder. Studenterna tycker det är mycket problematiskt när ersättningsnivån är anpassad till en så kallad katederundervisning och ser att utveckling av undervisningsmetoderna försvåras på grund av ersättningsnivåerna i sig. Med det sagt, tror studenterna inte att lösningen är att de ämnesbaserade ersättningsbeloppen försvinner, eftersom det inte skulle lösa grundproblemet. Om inga nya medel tillförs blir det enligt studenterna ett sätt för staten att sopa problemet under mattan, utan att ge lärosätena förutsättningar att kunna lösa grundproblemet.

Att ersätta de nuvarande ersättningsbeloppen med ett samlat ersättningsbelopp tror vi hade missgynnat flerfakultetsuniversitetet och försvagat Lunds universitets konkurrensförmåga gentemot andra mer profilerade lärosäten.

Lunds universitets studentkårer

Därtill så är studenterna tveksamma till ett system där staten sätter ett takbelopp baserat med antalet helårsstudenter i kombination med ett samlat ersättningsbelopp då det kommer premiera "billiga kurser" på bekostnad av dyrare utbildningar. Därutöver riskerar fristående kurser och billigare kurser att i ökad grad få agera dragspel vid tider av lågt söktryck. På så sätt garanterar universitetet det av takbeloppet satta HÅS-produktionskravet.

För övrigt anser studenterna att kvalitetsförstärkningen till HSTJ ska bli permanent.

Tilldelningssystem och HÅP

LUS är positiva till att helårsprestationerna avskaffas och anser att det är nödvändigt att implementera ett nytt system. Fokus för detta system bör vara förutsägbarhet och att systemet är incitamentsskapande för att driva önskvärd förändring utifrån studenternas efterfrågan. Vår bedömning är att det nya systemet gör så på ett adekvat sätt.

Samlat anslag

Studenterna välkomnar en större autonomi och flexibilitet för lärosätena. Detta är mycket viktigt ur flera aspekter men vi ser risker med det samlade anslaget. Mycket av det som föreslås ryms redan inom ramen för dagens ramverk, trots det använder inte lärosätena sin flexibilitet.

Utredningen lyfter fram vikten av att verksamheten arbetas med samlat och studenterna delar den ambitionen. Sammanflätning av utbildning och forskning måste stärkas och att inte behöva särredovisa lärarresurserna kan underlätta och gynna sammanflätningen av utbildning och forskning. Med det sagt har studenterna en oro att kapital ska lyftas från utbildning till forskning och vice versa. Det som utmärker en akademisk utbildning är utbildningens koppling och sammanflätning till forskning. En undermålig finansiering av forskning missgynnar därmed inte enbart forskningen utan kan även missgynna kvaliteten och sammanflätningen av grundutbildning.

LUS vill därför understryka vikten av att redovisningen mellan utbildnings- och forskningsramarna behålls för att verksamheten ska kunna följas upp på över

Lunds universitets studentkårer

tid och för att medvetna beslut ska kunna fattas inom ramen för det samlade anslaget om utredningens förslag går igenom.

Forskningsramen och forskarutbildning

LUS ser både fördelar och nackdelar med utredningens förslag om forskningsramen. Dagens system gynnar de lärosäten vars forskningsfinansiering till stor del består av externa anslag. Ifall de konkurrensutsatta medlen härfter ska fördelas efter historiska mönster så tror vi att ingen substantiell förändring kommer att ske som följd av förslaget på kort sikt.

Med det sagt vill studenterna ändå uttrycka en oro för att om det ökade basanslaget sker på bekostnad av de statliga forskningsråden så finns det en risk att förändringar har en negativ påverkan på forskarutbildning och forskningen - då universitets totala forskningsanslag minskar. Det leder i slutändan till en sämre kvalitet även för utbildning. Ett ökat basanslag kan förbättra stabiliteten inom fält med begränsade externa medel från statliga aktörer samtidigt som det kan ha en negativ påverkan för de forskningsfält som har stora anslag från statliga aktörer.

Potentiella fördelar med att öka basanslagen på de konkurrensutsatta anslagens bekostnad är att mindre tid dedikeras till att söka forskningsmedel, vilket möjliggör andra prioriteringar likt mer tid till handledning, forskning och undervisning. Det finns emellertid en risk att delar av den frigjorda tiden istället hade gått till att söka medel i interna fördelningsprocesser på universitetet eller från externa aktörer utanför statliga aktörer, i synnerhet om en sådan förändring leder till minskade totala anslag för lärosätet.

Slutligen vill LUS belysa avsaknaden av styrning och resursfördelningen till forskarutbildningen. Vi ser en nationell trend där färre söker sig till doktorandstudier. Utredningens förslag tacklar inte utmaningarna för forskarutbildningen och LUS hade önskat att utredningen hade föreslagit en tydligare målbild kring forskarutbildningen.

I studenternas tjänst,

LUS remissvar SOU 2019:6
2019-05-03

Lunds universitets studentkårer

Christina Abdulabad